

SEGES 3. marts 2016

Winnie Brøndum

Planter og miljø

NATURBESKYTTELSESLOVENS § 3

DISPOSITION

- Præsentation af rådgivervejledning
- Registrering og konstatering
  - Praksis
  - Retsgrundlag
  - Vegetationsbeskrivelser og fortolkning
- Dokumentation for driftshistorie
- 1 års regel
- Tilstandsændring

RÅDGIVERVEJLEDNING – DYNAMISK!

Byggeri Energi Fjerkræ Får Heste IT Jura Kvæg Ledelse Maskiner Miljø Planteavl Rådgivning Svin Tværfag

Miljø, klima og natur

<u>Ammoniak og lugt</u>
Grundvand
Grøn Vækst
Klima
Landmanden som vandforvalter
Miljøgodkendelse
Miljøtiltag
Målerrettet regulering
Natur- og arealforvaltning
§ 3 beskyttet natur

Du er her: LandbrugsInfo > Miljø, klima og natur > Natur- og arealforvaltning > § 3 beskyttet natur > Håndtering af rådgivningsopgaver om naturbe

2344

Oprettet: 14-10-2015

Håndtering af rådgivningsopgaver om naturbeskyttelseslovens § 3

Med dette notat samles nyere viden og anbefalinger til håndtering af § 3-sager til hjælp for konsulenter, der rådgiver landmænd.

Notatet indeholder generelle anbefalinger og opmærksomhedspunkter i forbindelse med naturbeskyttelseslovens § 3 – om registrering af natur, om registrering af ny natur og om håndtering af potentielle overtrædelsessager.

Forvaltningen af naturbeskyttelseslovens § 3 indebærer i vidt omfang individuelle vurderinger baseret på fakta i den enkelte sag. Notatet er tænkt som en hjælp til håndtering af disse til tider meget skønsmæssige sager. Notatet rummer links til nyttig viden og mere uddybende afklaringer om enkelte emner.

Rådgivere er velkomne til at rette henvendelse til whb@seges.dk ✉, med forslag til nye emner eller præciseringer i kommende versioner.

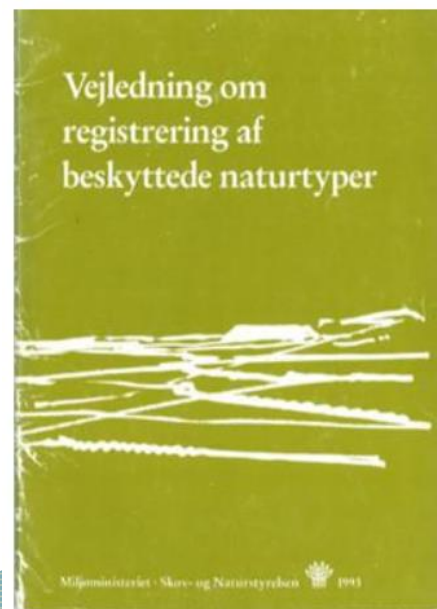
RÅDGIVERVEJLEDNING

OPBYGNING OG INDHOLD

- Naturbeskyttelsesloven §3
- Registreringen er vejledende
- Ingen underretningspligt
- Forespørgselsordningen
  - Prøve registreringen
- Besigtigelser og artslister
- Potentielle overtrædelsessager
- Tinglysning
- Rådgiverens rolle
  - Rådgivning og information
  - Sags-vurdering
  - Dialogen med myndigheder
  - Formalia
- Viden om praksis
- Ekspertyer

REGISTRERING AF BESKYTTET NATUR

- *"de defineres ud fra en konkret vurdering på baggrund af en række kriterier. Hovedvægten vil oftest ligge på vegetationen, men også jordforhold, fugtighedsforhold, beliggenhed og nuværende og tidligere drift vil indgå i vurderingen af, om et areal er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3"*
- Intet formelt krav til registreringsmetodik!

NATURSTYRELSENS REGISTRERINGSPROJEKT 2011-13
TABT, NY OG OVERSET NATUR
TEKNISK ANVISNING TIL FELTREGISTRERING
VERSION 1.02, MAJ 2012

- http://naturstyrelsen.dk/media/nst/Attachments/Teknisk_anvisningtilfeltregistrering.pdf
- Forekomst af karakteristiske arter, antallet af indikatorarter, stjernearter og problemarter vil give et fingerpeg om arealets § 3-status og biologiske tilstand. Indikatorarter (se appendiks 1) er indikatorer for høj eller god artsindeks, og forekommer 1 eller flere indikatorarter på en lokalitet, er der stor sandsynlighed for, at arealet har en god eller høj biologisk værdi.

Feltskema til overdrev, Artsregistrering

Kode	Arealtype	Pct.	Dok.felt	UTM-kordinater for dokumentationsfelt	
A	Relativ upåvirket areal				
B	Tidligere påvirket areal				

2. Arter i dok.felt

Arter i dokumentationsfelt

ager					
ahor					
bakl					
blær					
blåb					
hind					
hjer					
hunc					
hver					
hver					
hve					
hvid					
hvid					
Hyp					
høge					
høg					
høn:					
høn:					
hør,					
jordl					
kalkkarse, stivhåret (K*)		Scleropodium purum (I)			Grøn køllegræsmed
kamgræs, almindelig (*)		siv, knop- (S)			Grøn mosaikgræsmed
K: fortrinsvis kalkholdig bund S: fortrinsvis sur bund, #: problem-/invasivart, *: positivart **: særlig værdifuld positivart Indikatorarter er fremhævet. 2 eller flere indikatorarter er tegn på A-arealer (god naturtilstand)					

NB! I visse udskrifter summeres positivarter og problemarter i angivelsen af "indikatorarter"!!

NOGLE BEGRÆNSNINGER I ANVENDELSEN

- Kan anvendes på flere niveauer, der med varierende sikkerhed kan anvendes som dokumentation
- Dokumenterer ved udvidet registrering vegetationen (naturtypen) i dokumentationscirklen (de bedste 78,5 m²)
- Giver ikke i sig selv et svar på om det er § 3!
- Lang række eksempler misforståelser pga. anvendelsen af terminologi
karaktéristiske arter, indikatorarter ect.
- Indgår ikke i lovbemærkningerne, vejledning mv. og er derfor ikke en del af retsgrundlaget

NATURTILSTAND PÅ
TERRESTRISKE NATURAREALER
- BESIGTIGELSER AF § 3-AREALER
2. udgave

Faglig rapport fra DMU nr. 792 2010

DANMARKS MILJØUNDERSØGELSER
ÅRHUS UNIVERSITET

KLAGENÆVNET ANERKENDER ANVENDELSEN AF FELTSKEMAER OG REGISTRERINGSMETODE

- I sagen NMK-510-00395 skriver Klagenævnet bl.a. følgende om bjerg-rørhvene på et delareal, der registreres som overdrev:
- *"Ifølge DMUs registreringsskema er arten imidlertid ikke en problemart, men derimod en art, som er karakteristisk for surt overdrev. Nævnet finder derfor ikke, at der på den baggrund er grundlag for at ændre kommunens afgrænsning af det § 3-beskyttede overdrev."*

REGISTRERINGER BASERET PÅ FOREKOMSTEN AF ENKELTE ARTER ER UTILSTRÆKKELIG FOR AFGØRELSE (WHB)

- *”Afgørelsen af, om et areal er omfattet af beskyttelsesbestemmelsen, skal ske ud fra en samlet vurdering af områdets naturindhold”*

Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede naturtyper, s. 9

ARTSCORER FORTÆLLER MEGET OM AREALET'S KONTINUITET OG UBERØRTHED

- Alle karplante- og karsporeplantearterne tildeles artspoint mellem -1 og 7 efter nedenstående beskrivelse:
- 7 point: ekstrem følsom over for påvirkninger, der forringer naturtilstanden
- 6 point: meget følsom
- 5 point: følsom
- 4 point: lidt følsom
- 3 point: hverken følsom eller tolerant
- 2 point: noget tolerant
- 1 point: tolerant eller svagt begunstiget
- 0 point: ikke hjemmehørende i Danmark
- – 1 point: invasiv art og/eller problemart begunstiget af forringet naturtilstand.

Bilag 1 Artsliste med scorer

Tabel 45. Arter og underarter af karplanter og karsporeplanter opført efter dansk og videnskabeligt navn. For hver art er anført artsscore og bidrag i de forskellige hovednaturtyper. For hovednaturtypernes bidragsarter er angivet artsscoren (fremhævet med blå). For problemarter er angivet værdien -1 (fremhævet med rød). Indslæbte arter og kulturplanter har artsscoren 0, og invasive arter har artsscoren -1 i alle naturtyper.

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Sandstrand _12_	Strandeng _13_	Klitter _21_	Hede _40_	Overdrev _62_	Ferskeng _64_	Højmoser _71_	Lavmoser _72_
abeblomst, gul	Mimulus guttatus	0	0	0	0	0	0	0	0
aftenstjerne, vellugtende	Hesperis matronalis	0	0	0	0	0	0	0	0
agermåne, almindelig	Agrimonia eupatoria	3	3	3	3	3	3	0	3
agermåne, vellugtende	Agrimonia procera	3	3	3	3	3	3	0	3
ahorn	Acer pseudoplatanus	1	1	1	1	1	1	0	1
akeleje	Aquilegia vulgaris	3	3	3	3	3	3	0	3
alant, læge-	Inula helenium	0	0	0	0	0	0	0	0
alant, pile-	Inula salicina	4	4	4	4	4	4	0	4
alant, soløje-	Inula britannica	6	6	6	6	6	6	0	6
alant, trekloft-	Inula conyzia	5	5	5	5	5	5	0	5

Men siger mindre om
voksested!

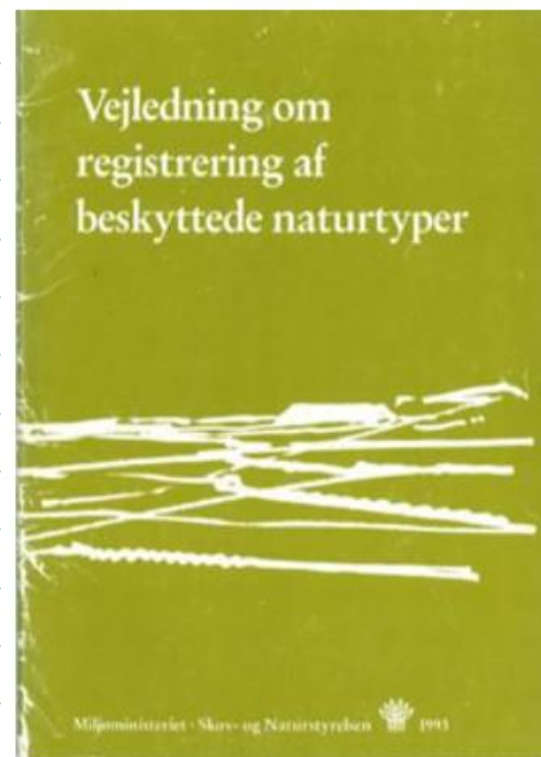
RETSGRUNDLAG FOR REGISTRERINGERNE

Uklar definition af § 3-natur

SEGES har i en række artikler sat fokus på udfordringerne forbundet med retsvirkningen af naturbeskyttelseslovens § 3 og det forhold, at definitionen af de beskyttede naturtyper er uklar, at beskyttelsen er dynamisk, arealerne registreres vejledende, og grundejere/borgere ikke underrettes, når naturen registreres, eller beskyttelsen indtræder på deres jorder.

Indhold

Baggrund og anbefalinger.....	
Definitionen af naturtypeme i lovforarbejder og vejledningstekst.....	
Ferske enge.....	
Biologiske overdrev.....	
Delkonklusion.....	
Ny-registrering af overdrev og naturtilstandsvurderingssystemet.....	
Kan grundlaget for fastlæggelse af § 3 status klarlægges bedre	
Eksempler på afgørelser, der bekymrer.....	
NMK-510-00395.....	
NMK-510-00001.....	
NMK-510-00635.....	
NMK-510-00556.....	
Konklusion	

ANDRE RELEVANTE KILDER TIL FORTOLKNING AF ARTSLISTER MV.

- Ellenbergs indikatorer
  - Fugtighed, lys, næringsbelastning ect.
- Flora og rødlister
  - Voksesteder, hjemmehørende, udsået
- Strukturindikatorer
  - Indikatorer for drift mv.
- Luftfotos, højdekort, Målebordsblade

DOKUMENTATION FOR HIDTIDIG DRIFT?

- Markplaner
- Sprøjtejournaler
- Kvitteringer fra maskinstation
- Dokumentation for frøbblandinger
- Luftfototolkning
- Erklæringer
- (Vidneforklaringer)
- ????

”OVERBEVISENDE” LUFTFOTO?

- *”Normalt påhviler det myndighederne, dvs. tilsynsmyndigheden, at dokumentere der er sket en overtrædelse af reglerne i § 3,”*
- *”I sager, hvor det anfægtes, at arealet er omfattet af § 3 kan vurderingen vanskeliggøres af, at der allerede er foretaget et indgreb i naturtypen. Normalt tillægges luftfotos betydelig vægt i sådanne sager, således at der træffes afgørelse om, at området er omfattet af beskyttelsen, hvis fotomaterialet på overbevisende måde sandsynliggør, at der – før indgrebet – var tale om en beskyttet naturtype.”*

ER LUFTFOTOTOLKNINGEN BLEVET MERE NUANCERET?

Skelsættende dom sikrer landmandens retssikkerhed i §3-opgør

MARK · ØKONOMI | Tirsdag 31. marts 2015 | 15:02

Skrevet af Ukendt | Udskriv

Foto: Arkiv/Colourbox

DEL

TIP OS

Naturstyrelses registrering af beskyttet natur kan betyde mange nye konflikter mellem kommune og landmand. Ny dom fra Retten i Hjørring fastslår, at kommunen har bevisbyrden.

- NMKN-510-00603
  - Mose eller skov?
- NMK-510-00712
  - Eng eller mark
- NMK-510-00856
  - Eng eller mark?

NMK-510-00856

Fugtigt areal med tilstedeværelse og dominans af fugtigbundsplanter på hele arealet. På de lidt tørrere dele af engen mod syd var rajgræs dominerende og lav ranunkel tilstedeværende, mens lav ranunkel og knæbøjet rævehale var dominerende på de fugtigere dele. Derudover blev der fundet bl.a. dynd- og kær-padderok, rørgræs, manna-sødgræs og alm. mjøldurt. Ingen synlige tegn på omlægning 1995 - 2014

Arealet hos Jens Borg Jensen som fejlagtigt var udpeget som §3-areal. Foto: LHN

NMKN – OPHÆVER AFGØRELSEN

”På flere luftfotos fra årene 1999-2014 fremstår arealet med en meget ensartet struktur, og nævnet kan derfor ikke udelukke, at arealet har været omlagt op til flere gange i den pågældende periode. På denne baggrund finder nævnet ikke, at det omhandlede areal er omfattet naturbeskyttelseslovens § 3”

ÅBENBART URIGTIGE!

- I NYT nr. 189 -191(side 2) påpeger Sønderjyllands- og Ribe amter, at man for engene i marsken ikke har oplysninger om de enkelte arealers driftshistorie mv. og at man derfor har svært ved at føre bevis for, at de aktuelle oppløjninger sker i strid med den hidtidige drift af arealerne. Hertil anfører Skov- og Naturstyrelsen at man er klar over at landmændenes oplysninger lægges til grund ved registreringen og behandlingen af konkrete dispensations- og tilsynssager, med mindre at oplysningerne er "åbenbart urigtige"
- (især hvis arealerne ikke er pløjet op?)

ARTIKEL OM LUFTFOTOTOLKNING - STUDER SELV MATERIALET...!!!

Luftfototolkning af ferske enge og kulturgræsmarker

Af Winnie Heltborg Brøndum og Knud Erik Jensen, SEGES

Landmænd vil ofte, ikke mindst i konsekvens af opdateringen af den vejledende registrering af § 3 beskyttede naturtyper samt den nye lov om forbud mod gødskning og sprøjtning fra 2017, skulle forholde sig til, om et areal er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven, specielt naturtypen ferske enge. I praksis er det ofte arealets beskyttelsesstatus i 1992, der bliver afgørende.

I disse sager lægger myndighederne ofte stor vægt på luftfototolkning. I det følgende gennemgås nogle muligheder og begrænsninger ved denne metode.

Dette var også centralt under udarbejdelsen af en skønserklæring til en sag, der blev afgjort ved byretten i Hjørring. Luftfototolkningen var central i sagen, [se her](#).

Billede 3. Græsklædt lavbundsareal. Det vides med sikkerhed at arealet omlægges hyppigere end hvert 7- 10 år. Arealet er omlagt året inden fotoet er optaget, men er allerede begyndende rodet at se på og tydelige pløjesor er fraværende. COVID.

MULIGE KILDER TIL LUFTFOTOTOLKNING

- Danmarks arealinformation
<http://arealinformation.miljoeportal.dk/distribution/>
- COWIs Korttal <http://www.kortal.dk/privat/index.asp>
- Geodatastyrelsen <http://gst.dk/>
- JO Informatik Aps <http://flyfotoarkivet.dk/>
- Geo Fyn A/S <http://www.geofyn.dk/>
- I-GIS <http://www.i-gis.dk/Default.aspx?tabid=71>
- ???

Husk at respektere ophavsret!

HVILKE VEGETATIONSMÆSSIG KRITERIER?

- *Endvidere mener klager, at de fundne plantearter er almindeligt kendte engarter og ikke arter, der er truet af udryddelse. Han mener derfor ikke, at der er en begrundelse for særlig beskyttelse.*
- *Kommunen har heroverfor bemærket, at § 3-beskyttelsen ikke forudsætter sjældne eller udryddelsestruede arter, men at arealet blot skal være præget af fugtigbundselskende græsser og urter og i øvrigt leve op til krav om størrelse, beliggenhed og omlægningsfrekvens.*
- NMKN – forholder sig ikke nærmere til udsagnet!

FRA ARTIKEL.....

- De beskyttede enge er beskrevet ved kriterier som størrelse, beliggenhed, fugtigbundsforhold, omlægningshyppighed og vegetation.
- Kriterierne skal vurderes samlet for at fastslå om et areal er beskyttet eng. Det fremgår af registreringsvejledningen at, det ikke er muligt, "med den i loven anvendte engdefinition, udelukkende at anvende vegetationsmæssige kriterier for, om et areal skal registreres som eng."
- Beskyttede ferske enge kan opdeles i ferske naturenge og kulturenge, der omlegges med mellemrum. Der skal ifølge registreringsvejledningen skelnes mellem beskyttede ferske enge og kulturgræsmarker, således at enge, som er omlagt hyppigere end hvert 7. til 10. år eller, hvor der er høstet en mellemafgrøde hyppigere end hvert 7. til 10. år ikke er omfattet.
- Det er meget vigtigt at huske, at det ikke gælder omvendt, at arealer, der ikke omlegges hvert 7 – 10. år, automatisk er omfattet af beskyttelse. De øvrige kriterier, f.eks. vegetationsmæssige kriterier og fugtighed, skal også være opfyldt, før et areal er omfattet af beskyttelse, se evt. også NKO nr.149 og NYT 189-191.

NKO 149 – OM MARSKEN

- *Afgørelsen af, om et bestemt areal skal betragtes som beskyttet eng, må således ske på grundlag af lovbemærkningernes almindelige beskrivelse af de beskyttede områder*
- *Bemærkningerne indeholder ikke nogen egentlig, naturvidenskabeligt baseret definition af "ferske enge", men anfører i stedet en række karakteristika vedrørende engenes beliggenhed, fugtighedsforhold, vegetation og dyrkningshistorie, som principielt alle skal være til stede, før et areal er omfattet af § 3-beskyttelsen.*

NKO 149 – OM MARSKEN

- Ved afgrænsningen mellem beskyttede enge og ubeskyttede græsmarker er det navnlig af betydning, at engplanter i registreringsvejledningen karakteriseres som "fugtigbundselskende" græsser og urter
- I den samlede mængde er der en svag overvægt af planterarter, der karakteriseres som "fugtigbundselskende", og som almindeligt forekommer i enge. Det fremgår dog også, at en væsentlig del af disse planter også forekommer almindeligt på andre lokaliteter end enge, bl.a. græsmarker.
- Blandt de 5 dominerende planterarter vokser 3 arter ifølge den generelle voksestedsbeskrivelse fortrinsvis på enge (om end også på græsmarker), 2 arter vokser almindeligt alle vegne. Blandt de 6 stedvis dominerende arter vokser 3 arter normalt ikke på enge, 1 art vokser fortrinsvis på fersk eng, 2 arter vokser alle vegne."

NKO 149 – OM MARSKEN

- *NKN er opmærksom på, at det praktiske hovedkriterium for sondringen mellem ubeskyttede græsmarker og beskyttede kulturrenge angår omlægshyppigheden....*
- Så er vi tilbage ved at luftfototolkning ofte er afgørende!

1 ÅRS REGLER

§ 2. Søer, moser og lignende, heder, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, der er dannet, fordi der efter aftale med en offentlig myndighed i en nærmere angiven periode er gennemført en særlig driftsform på et areal, herunder braklægning og/eller pleje af dette, er undtaget fra bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1-3, medmindre andet er bestemt i aftalen. Undtagelsen gælder indtil et år efter aftaleperiodens udløb

Stk. 2. Hvor aftalen indgås med kommunalbestyrelsen, skal aftalen indeholde en nærmere angivelse af, i hvilken udstrækning der på det omhandlede areal findes områder, som er omfattet af beskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1-3.

Stk. 3. Indgås der aftale med en offentlig myndighed om pleje af et areal, der er omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1-3, kan den tidligere udnyttelse af arealet genoptages efter aftaleperiodens udløb, medmindre andet er bestemt i aftalen.

Genoptagelsen skal ske senest et år efter aftaleperiodens udløb.

1 ÅRS REGLEN

Undtagelsen forudsætter at der er tale om:

- en aftale om en særlig driftsform f.eks. naturpleje
- at driftsformen har medført, at det pågældende areal er vokset ind i § 3 beskyttelsen
- for arealer, der allerede var § 3 på aftaletidspunktet skal den aftalte driftsform medføre, at den hidtidige lovlige drift afbrydes (har været afbrudt som følge af aftalen)

UNDTAGELSEN GÆLDER IFØLGE NST IKKE FOR

- MFO – brak
  - Man kunne bare have afbrudt efter et år
  - Et år er ikke nok til at udvikle § 3 eller afbryde lovlig drift
- Arealer, hvor der er søgt om støtte fra de 1. årige miljøstøtte aftaler under artikel 68 (herunder økologi)
  - Tilskudsordning, ikke en aftale...
  - I øvrigt omtrent samme begrundelse som ovenfor
- Overvej at søge 15 års genopdyrkningsret!!!!
  - Udelukker dog ikke at areal kan blive omfattet af andre restriktioner end § 3 (forhåndsansmeldelse, bilag iv, fredede arter)!!!

FORBUD MOD TILSTANDSÆNDRINGER

- Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper.
  - uanset om ændringen har et naturforbedrende sigte!
  - Plejeforanstaltninger, der klart tjener til at opretholde områdets hidtidige tilstand, vil kunne ske uden dispensation.
- Beskyttelsesordningen er ikke til hinder for, at arealernes hidtidige benyttelse fortsættes
- Foranstaltninger uden for det beskyttede område kan også være omfattet

FORBUD MOD TILSTANDSÆNDRING!

- Ændring af gødningsanvendelse kan indebære krav om dispensation!
- I en konkrete sag ønskede en lodsejer at udskifte handelsgødning med komposteret dybstrøelse.
- Ændringen ville indebære reduceret tilførsel af kvælstof
- Kommunen/Natur- og Miljøklagenævnet tillod ikke ændringen, da nævnet vurderede at en ændring i den fysiske form og sammensætning af gødningen i sig selv kunne indebære en ændring af plantesammensætning på engen. Desuden var der risiko for bortskylning af dybstrøelsen, da engen ofte blev oversvømmet, hvilket kunne påvirke den omkringliggende § 3-natur.
- NMK-510-00551

PRAKSIS KAN ÆNDRES VED FORBEDRET OPLYSNINGSGRUNDLAG – 1 ÅRS REGEL

Efter brakken

I et konkret tilfælde har en kommune vurderet et brakareal som § 3 beskyttet mose og sø. Arealet har ligget brak de sidste 10 år og er blevet slået 1 - 2 gange årligt. Arealet er oversvømmet dele af året og vegetationen er domineret af karakteristiske vådbundsplanter.

Årsagen til at denne udpegning kan ske til trods for 1 års reglen er, at det ikke er braklægningen der er årsag til tilstandsændringen, men derimod manglende vedligeholdelse af dræn.

https://www.landbrugsinfo.dk/Regelinfo/Kommenteringer/Sider/Afgoerelse_2_aar_gammel_soer_var_omfattet.aspx

Efter MVJ NMK-510-00398

Et areal udvikler sig til mose under 10 årig MVJ-aftale. Dræn midt gennem marken vedligeholdes ikke. I tilsagnsforpligtelserne beskrives at tilsagnet godt kan opretholdes selvom arealet bliver for vådt til slåning/afgræsning.

Klagenævnet finder det godtgjort, at lodsejer pga. den aftalte driftsform (MVJ-aftale) ikke har haft noget incitament til at vedligeholde drænen, og nævnet vurderer, at man vil kunne se den manglende vedligeholdelse af dræn på arealet som et driftsmæssigt tiltag, der har fundet sted som følge af, at der er indgået aftale med en offentlig myndighed, og at 1-års reglen derfor galdt

HENT INSPIRATION

- Bekskyttedenaturtyper.dk
- "Nytter"
- [Afgørelser Nmkn.dk](https://Afgørelser.Nmkn.dk)
- LandbrugsInfo
- Men husk at:
  - Afgørelsen altid skal bero på en konkret vurdering - oplys om særlige forhold og betingelser
  - Herunder særligt velargumenteret/velbeskrevet (lovlig) landbrugspraksis

NATIONAL NATURBESKYTTELSE	
Beskyttede arter	>
Beskyttede naturtyper § 3	▼
> Beskyttelse af § 3-naturtyper	
> Opdatering af § 3-natur	
▼ Administration af § 3	
> Kvalitetsstyringsordningen	
> FAQ om § 3-beskyttet natur	
> Naturplejeportalen	
> Græsning og naturpleje	
> Naturkvalitetsplanlægning	
> § 3-serviceeftersyn	
> Danmarks Naturmetværk	
> Arealopgørelse	
> Forvaltningspraksis	
Fredninger	>
National plan for artsforvaltning	>
Bygge- og beskyttelseslinjer	>

Administration af naturbeskyttelseslovens § 3

På denne side er samlet en oversigt over links til brug for kommunernes administration af naturbeskyttelseslovens

Naturbeskyttelsesloven, bekendtgørelser og vejledninger

De relevante bestemmelser for naturbeskyttelseslovens § 3 er hovedsageligt

- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse
- Bekendtgørelse om beskyttede naturtyper

Disse bestemmelser kan findes på Naturstyrelsens side med [lovstof](#), som indeholder opdaterede versioner af gældende lovgivning og bestemmelser.

Relevante vejledninger om naturbeskyttelseslovens § 3:

- [Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3 Beskyttede naturtyper](#)
- [Vejledning om registrering af § 3-vandløb](#)
- [Vejledning om registrering af beskyttede naturtyper](#)
- [Vejledning om udsætning af fisk, krebs og bløddyr i de ferske vande](#)
- [Vejledning om håndhævelse af naturbeskyttelsesloven, planloven og byplanloven](#)

"NYT om naturbeskyttelsesloven" er udgivelser med nyheder og praksis vedrørende naturbeskyttelsesloven, og kan findes her:

- ["NYT om naturbeskyttelsesloven"](#)